

Oplevelse af forstyrrelse (2)

Hvad er der galt i at møde andre – og vil adskillelse af brugertyper hjælpe?

På trods af at de danske skove hvert år modtager mange millioner besøg på begrænset plads, er det de færreste skovgæster, der føler sig kraftigt generet af andre besøgende. Dog er der enkelte, der oplever, at mødet med andre har begrænset deres fornøjelse ved besøget i skoven. I dette Videnblad undersøger vi, i hvilke situationer de negative oplevelser opstår, hvad der kan være årsagerne, og hvad der evt. kan gøres ved dem.

I forbindelse med projektet ”Friluftslivets effekter på naturen” er besøgende på vej hjem fra deres besøg i Rude Skov, Hestehave Skov og Mols Bjerger blevet bedt om at tage stilling til, i hvilket omfang de har følt sig forstyrret af – for mange – andre besøgende (se Videnblad 5). I nærværende Videnblad undersøges det nærmere, i hvilke – relativt få – situationer de negative oplevelser opstår, og hvad der evt. kan være årsagerne (se noten sidst i dette Videnblad eller Videnblad 1 og 2 for nærmere beskrivelse af selve projektet og nærværende dataindsamling).

De typer af besøgende, som de fleste giver udtryk for har formindsket deres fornøjelse ved besøget i naturen, er mountainbikere, biler/traktorer og hundeluftere. Henholdsvis 15, 8 og 6 pct. af de besøgende (der havde mødt disse grupper) angav, at de *formindskede* deres fornøjelse ”lidt” eller ”meget”. På den anden side var der mange, der udtrykte, at

FOTO: FRANK S. JENSEN

Det er ikke altid, der er fart på mountainbikere.

mødet med andre *førkede* deres fornøjelse af turen. Kun mødet med mountainbikere og biler/traktorer blev betragtet som negativt af flere gæster, end gæster der oplevede mødet som positivt.

Hvad er der galt i at møde andre?

I undersøgelsen blev de besøgende, der havde en negativ oplevelse af mødet med andre typer besøgende, bedt om at komme med bemærkninger til oplevelserne. De fleste bemærkninger kom i forbindelse med mountainbikere (i alt 21). Mange bemærker, at mountainbikerne kører for stærkt, kører mange sammen og ikke tager tilstrækkeligt hensyn til de øvrige besøgende. Specielt udtrykkes der bekymring om børns sikkerhed. I nogle tilfælde udtrykker ryttere irritation over, at hestene bliver skræmt ved mødet med mountainbikere. Flere mener, at mountainbikere er en generel forstyrrelse/ødelægger af naturen. Enkelte bemærker, at de er ”højlydte” og ”uhøflige”. Meget tyder på, at der er ”kulturel” forskel

mellem mountainbikere og de øvrige besøgende. De bruger primært naturen som ”bane”, og de bevæger sig relativt hurtigt uden umiddelbart behov for at nyde naturen undervejs. Dette gør, at de står i kontrast til og kommer på tværs af de besøgende, der i højere grad søger ro og oplevelser i naturen i et mere adstadigt tempo. Samtlige bemærkninger til mountainbikere fremkom i Rude Skov, hvilket ikke er overraskende, da Skov- og Naturstyrelsen gennem de seneste år netop her har indrettet en række meget populære mountainbike-ruter, der besøges at cyklister fra det meste af regionen omkring skoven.

Der var i alt 14 bemærkninger til hundelufteres negative indflydelse på oplevelsesværdien. Flere giver udtryk for utryghed i forbindelse med løse hunde (ingen af de tre undersøgte områder er såkaldte ”hundeskov”). Flere angiver at være direkte bange for hunde (specielt hvis de er løse), og flere ryttere bemærker, at hundene skræmmer hestene, både generelt

og når de og deres ejere går på ride-stierne. Endelig bemærkes det af flere, at der er problemer med hundenes efterladenskaber. En enkelt angiver, at hundene kan virke generelt forstyrrende for dyrelivet og dermed muligheden for at opleve det.

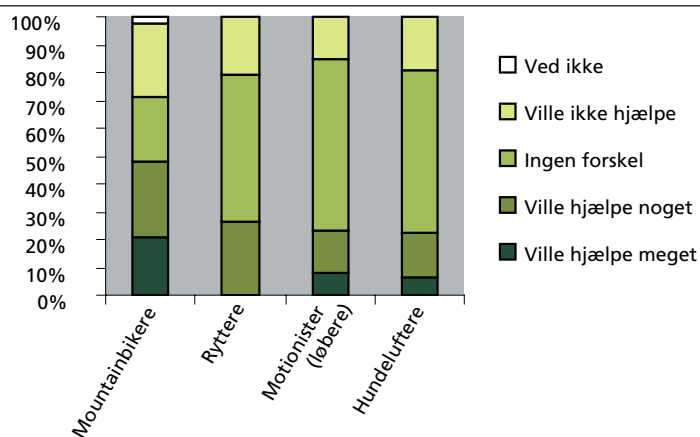
Der er relativt få bemærkninger til det negative i at møde ”andre gående” (9) og ”motionister (løbere)” (6). Det drejer sig primært om bekymring over generel forstyrrelse. For eksempel bemærkes det, at mødet med disse grupper nedsætter fornøjelsen, fordi man ”Gerne vil være alene” og mødet ”Forstyrrer naturoplevelsen”.

Skal aktivitetstyper holdes adskilt?

De, der havde haft negative oplevelser ved mødet med andre typer besøgende, blev spurgt om deres forventninger til, hvorvidt eventuelle tiltag i retning af fysisk adskillelse ville hjælpe på problemerne. I undersøgelsen blev det foreslået at oprette specielle stisystemer for mountainbikere, motionister (løbere) og ryttere. For hundeluftere blev oprettelse af specielle områder (tilsvarende ”hundeskov”) foreslået. Som nævnt tidligere, var det relativt få, der havde haft negative oplevelser. Derfor var det også få, der havde holdninger til de foreslåede tiltag om adskillelse: mountainbikere (48), motionister (løbere) (26), hundeluftere (31) og ryttere (19 svar).

I Figur 1 ses fordelingen af forventningerne af effekten af adskillelse af forskellige brugertyper. Forventningerne er størst til oprettelse af specielle mountainbikeruter. Således svarer næsten halvdelen, at specielle stisystemer vil hjælpe ”noget” eller ”meget”. For ryttere er der ca. 25 pct., der mener, at adskillelse vil have en gavnlig effekt, medens det tilsvarende tal for motionister og hundeluftere er godt 20 pct.

Langt de fleste besvarelser angående mountainbikere blev indsamlet i Rude Skov (46 ud af 48). Det er ikke i

Figur 1: Holdninger til virkningen af adskillelse af aktivitetstyper i de tre undersøgte områder (se nærmere i teksten).

sig selv uventet. Når man påtænker det udstrakte net af mountainbikeruter i netop Rude Skov, er svarene derimod bemærkelsesværdige. Der er nemlig næsten lige så mange, der mener, at adskillelse ved hjælp af specielle stinet *ikke* ville forbedre situationen, som der mener, at det ville. Det kan ikke udelukkes, at det skyldes, at nogle svarpersoner har haft negative oplevelser med mountainbikere, der (alligevel) kører ad det almindelig vej- og stinet eller på lokaliteter, hvor mountainbike-ruterne krydser det almindelige stinet.

Generelt for alle ”forstyrrende” grupper er det påfaldende, at forventningen til en positiv effekt af adskillelse er relativt begrænset. Måske skal dette tolkes som i eksemplet ovenfor for mountainbikerne: at de tiltag der allerede er foretaget ikke anses for at have nogen positiv effekt, fordi folk ikke agerer i henhold til tiltagene (for eksempel at cyklister og ryttere bevæger sig ad det almindelig vej- og stinet). Måske skal der helt andre tiltag til, end dem der var foreslået som muligheder ved interviewet – dette giver undersøgelsen ikke umiddelbart svar på.

Afsluttende bemærkning

Resultaterne bygger på et relativt begrænset datamateriale – helt overvejende indsamlet i Rude Skov. De bør derfor ikke lægges til grund for alt for drastiske konklusioner.

På forhånd var det kun de negative konsekvenser af mødet med andre, der var i fokus i undersøgelsen. Da det nu – måske lidt overraskende – har vist sig, at der også er en række positive reaktioner, vil det være yderst interessant at inddrage dette aspekt i fremtidige undersøgelser: Hvorfor og hvordan forøger mødet med andre oplevelsen af besøget? På samme måde kunne det være interessant at få mere indsigt i selve årsagen til, at så relativt mange ikke har tiltro til, at de foreslåede forvaltningstiltag ville gøre en forskel.

Hans Skov-Petersen

Frank Søndergaard Jensen

Skov & Landskab, Københavns Universitet, 2008

Note

Dataindsamlingen blev gennemført som personlige interviews i 18 sommerweekender over en tre-års periode fra 2005 til 2007. I alt 957 interviews blev gennemført, fordelt med 500 interviews i Hestehave Skov, 400 interviews i Rude Skov og 57 interviews i Mols Bjerge. I Mols Bjerge blev der kun foretaget interviews i 2005. Resultaterne fra dette område er således ikke af samme sikkerhed som for de to øvrige undersøgelsesområder.

Projektet ”Friluftslivets effekter på naturen” er finansieret af Tips- og lottomidler fra Friluftsrådet (www.friluftseffekter.dk)